

NALLE HARHAPOLUILLA

30 vuotta sitten Björn (Nalle) Wahlroos erosi Svenska Handelshögskolanin kansantaloustieteen professorin virasta siirtyäkseen liike-elämään. Nyt, pörssiyritysten hallitusten puheenjohtajana ja ison omaisuuden kasanneena, hän on kirjoittanut englanniksi tekstin, jonka Juhana Rossi on kääntänyt suomeksi. Viittauksia Suomeen kirjassa on kuitenkin niukalti, sillä haussa on kansainvälinen kustantaja.

Miten jo 30 vuotta sitten taloustieteen tutkimuksen ja opetuksen lopettanut onnistuu kritiikissään? Vai onko hän jäänyt 80-luvulle?

Kirjoittaja on seurannut taloustieteellistä keskustelua varsin puutteellisesti. Tämä käy ilmi esimerkiksi hänen torjuaan velkaelvytyksen tilanteessa, jossa ei edes nollan tienoille vajonnut korkotaso kannusta niin suuriin yksityisiin investointeihin ja kulutukseen, että kokonaiskysyntä johtaisi täystyöllisyyttä vastaavaan kokonaistuotantoon. Wahlroosin mukaan velkaelvytyksen onnistumisesta on vain harvoja esimerkkejä viime vuosikymmeniltä, mutta hän ei mainitse

ainoatakaan. Hän ei tunne lainkaan sitä laajaa tutkimuskirjallisuutta, jossa on empiiristä aineistoa analysoimalla vahvistettu elvyttävän finanssipolitiikan vaikutukset erityisen voimakkaiksi juuri nollakorkorajoitteen vallitessa.

Kirjassa rahapolitiikka on aina ratkaisu – sen vain täytyy painaa ohjauskorko riittävän negatiiviseksi. On totta, että negatiiviset ohjauskorot ovat osoittautuneet mahdollisiksi, kuten kirjoittajan nykyisessä kotimaassa Ruotsissa. Toistaiseksi on kuitenkin jäänyt näkemättä, että tämä riittäisi elvytykseksi. Jos täystyöllisyys vaatisi vaikkapa -5 tai -10 prosentin ohjauskorkoa ja vastaavia markkinakorkoja, niin tilanne olisi mahdoton.

Wahlroos haluaa kuitenkin keventää verotusta. Kävisikö se elvytyskeinoksi? Hän keskustelee pitkään ns. Lafferin käyrästä, jolla jossakin 0 ja 100 prosentin veroasteen välillä löytyy piste, jonka jälkeen verotuksen keventäminen lisää verokertymää, siis maksaa itsensä enemmän kuin takaisin. Tämä havainto on sinänsä itseltänselvyyttä, johon ei kannattaisi tuhlata aikaa, mutta Nalle varoo vetämästä johtopäätöstä, että jossain maassa veroelvytys maksaisi itsensä.

Nallen kunniaksi on myös luettava se, ettei hän sorru yleiseen harhakäsitukseen julkisen velan lankeamisesta jälkeläisemme maksettavaksi. Maksettavia ovat vain korkokulut. Sen sijaan hän osoittaa tietämättömyytensä historiasta siinä, että hän väittää Keynesille 1930-luvulla olleen helpompaa suosittelaa velkaelvytystä, koska silloin valtion velkaantuminen oli paljon pienempää kuin nyt. Tosiasiassahan Ison-Britannian valtionvelan suhde bkt:en oli tuolloin noin kolme kertaa suurempi kuin nyt. Vastoin Nallen luuloa tuskinpa Keynes nyt harkitsisi mielensä muuttamista, jos hän eläisi.

Kirjasta löytyy monia muitakin kohtia, joissa Wahlroos sivuuttaa tutkimuskirjallisuuden. Hän esimerkiksi toistelee näkemystä eurokriisistä pohjimmiltaan

valtioiden velkakriisinä, vaikka hänen pitäisi – näköjään EKP:n harjoittamaan rahapolitiikkaan hyvin perehtyneenä – tietää, että kriisiin johti alun perin yksityisen sektorin ylivelkaantuminen. Näin oli pitkälti jopa Kreikassa, vaikka siellä ilmennyt julkisen velan peittelyn paljastuminen varsinaisesti laukaisikin eurokriisin.

Wahlroosia on yleisesti pidetty rikkaiden äänitorvena. Kirjasta löytyy esimerkkejä tällaisesta ajatusmaailmasta. Ehkä kuvaavin on kohta, jossa hän väittää, ettei tuloerojen kasvu johdu Pikettyn kuvaamista mekanismeista vaan perustuu aiempaa elinvoimaisempaan markkinatalouteen ja rahoitusmarkkinoihin, jotka ovat tehneet mahdolliseksi sen, että lahjakkaimmat pystyvät hyötymään inhimillisen pääomansa käyvistä arvosta. Kirjoittaja pyrkii selvästi näin oikeuttamaan oman rikkautensa. Toisessa kuvaavassa kohdassa hän kirjoittaa: ”yksityiskodeissa työskentelevän palvelusväen osuus kaikista työllisistä on ankaran verotuksen Pohjoismaissa enää noin prosentti, kun vielä 80 vuotta sitten useimmissa teollisuusmaissa heidän osuutensa työllisistä oli noin kolmannes”

Nalle myös sivuuttaa itselleen kiusallisen kysymyksen, miksi korkean verotuksen ja laajan hyvinvointivaltion Pohjoismaat yltävät aina kärkeen kaikenlaisissa onnellisuusmittauksissa. Hän tarjoaa uuden selityksen, miksi niissä korkea verotus ei vähennä työhaluja: kylmä ilmasto pienentää vapaa-ajan arvoa, koska on joka tapauksessa pakko viettää suurin osa vuodesta sisätiloissa.

Olisi yllättävää, jos jokin varteenotettava kansainvälinen kustantamo ottaisi Nallen teoksen valikoimaansa.